

Goed voeren in de melkperiode loont

Een goede biestopname is essentieel voor de weerstand van het pasgeboren kalf. Maar ook de periode erna, de melkperiode, is voor het kalf zeer belangrijk om uit te groeien tot een goed ontwikkelde vaars met een prima melkproductie.

Na een biestperiode van bij voorkeur drie dagen krijgen de kalveren vanaf de vierde levensdag melk. Daarbij komt u voor een aantal keuzes te staan voor wat betreft voeren:

- koemelk of kunstmelk;
- onbeperkt of beperkt;
- koude of warme melk;
- speenemmer/drinkautomaat of voeren met een emmer.

Jongvee-aanpak

GD kan u op verschillende manieren ondersteunen bij het optimaliseren van uw jongvee opfok. Denk hierbij aan het monitoren of uw kalveren op tijd, de juiste hoeveelheid en kwaliteit biest krijgen via de Biest-opnamecheck. Maar GD biedt ook mogelijkheden om inzicht te krijgen in de oorzaak van diarree of luchtwegproblemen bij de kalveren. Nieuwsgierig naar de mogelijkheden die GD biedt? Kijk dan eens op de GD-website www.gddiergezondheid.nl/jongvee

Met al deze opties zijn goede resultaten te behalen, mits voldaan wordt aan een aantal uitgangspunten:

- voldoende melk;
- voeren met regelmaat;
- een constante samenstelling en temperatuur van de melk;
- het bereiden van de kunstmelk volgens voorschrift.

Naast de melk is het belangrijk dat kalveren de beschikking hebben over vers water en kracht-/ruwvoer. Het meest ideale voedingsschema bestaat niet en kan per bedrijfs situatie verschillend zijn. Uw jongveeadviseur u helpen kan het meest geschikte schema voor uw bedrijf te kiezen. Het is ook goed om dit regelmatig te evalueren.

Koemelk of kunstmelk

Kunstmelk heeft een aantal voordelen ten opzichte van koemelk. De samenstelling is steeds hetzelfde en het is vrij van kiemen die wel in koemelk aanwezig kunnen zijn, zoals salmonella, paratbc en mycoplasma. Het gehalte van een aantal mineralen en spoorelementen (onder andere ijzer) in koemelk is lager dan de behoeften van het kalf. Deze mineralen en spoorelementen zijn extra toegevoegd aan de kunstmelk. Salmonella en mycoplasma kunnen gedood worden als de melk correct wordt gepasteuriseerd. Waarschijnlijk worden eventueel aanwezige paratuberculosebacteriën daarbij in aantal wel gereduceerd, maar niet totaal afgedood. De mate van dit afdoden hangt af van de temperatuur en de duur van het pasteuriseren. Het verstrekken van melk met antibioticumresten wordt afgeraden om antibioticumresistentie bij de kalveren te voorkomen.

Speenemmer/drinkautomaat of emmervoeding

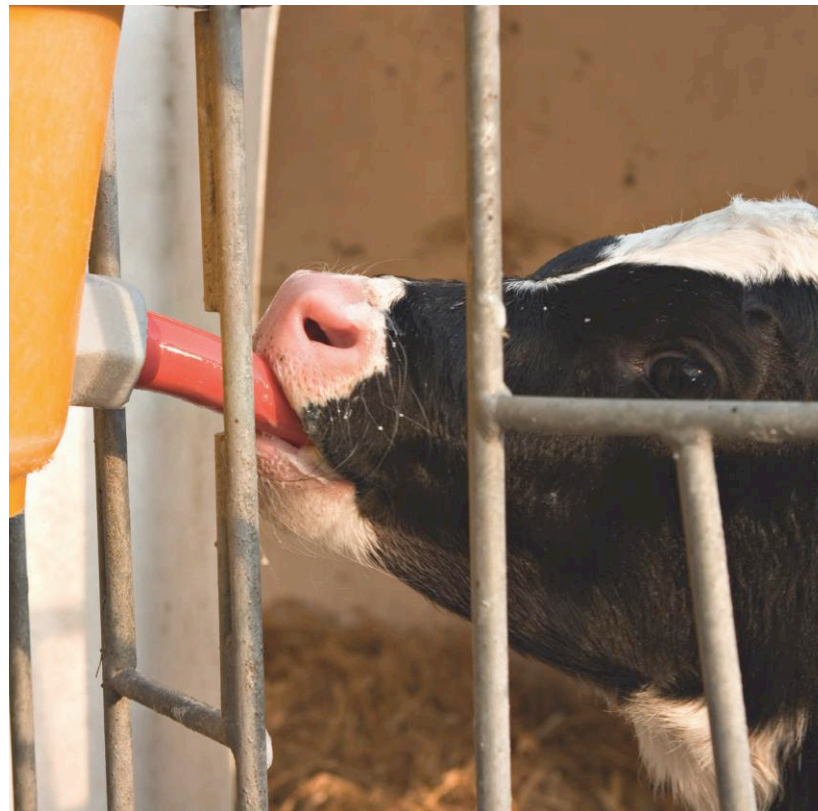
Een jong kalf heeft van nature een bepaalde zuigbehoefte. Het meest natuurlijke (zuig)gedrag wordt bereikt als kalveren uit een speen kunnen drinken. Dit heeft dan ook de voorkeur. Het is belangrijk om één systeem te hanteren bij hetzelfde kalf en niet tussentijds de speenemmer in te ruilen voor een emmer. Gevolg kan dan zijn dat de melk in de pens wordt gedronken en kalveren zogenaamde 'kleischijters' worden en/of dat er een ophoping van gas optreedt in de pens ('oplopers'). Dit kan overigens ook door andere zaken worden veroorzaakt, zoals het voeren van melk in wisselende hoeveelheden of samenstelling, of doordat het tijdstip van verstrekken niet altijd hetzelfde is.

Hoeveelheid melk

Kalveren krijgen regelmatig te weinig energie via de melk, bijvoorbeeld door dagelijks maar twee keer 2 liter koemelk of maximaal 0.5 kilogram melkpoeder per kalf te verstrekken. Er bestaat niet één ideaal voedingsschema, maar een mogelijk voerschema is om kalveren opvoerend twee keer per dag tot maximaal 3.5 liter kunstmelk te verstrekken met 140 gram melkpoeder in 1 liter water (verdunding 1:6). Belangrijk is daarbij wel dat de afbouw van de melkgift tot spenen langzaam gaat (plusminus veertien dagen). Het voeren van voldoende energie is het hele jaar belangrijk, maar zeker in koude perioden. Dan heeft het dier namelijk extra energie nodig om de lichaamstemperatuur op peil te houden.

Ook een kalf met diarree heeft voldoende energie nodig. Daarom is het advies om, zolang de kalveren willen drinken, ze melk te geven met een normale samenstelling (geen verdunde melk), bij voorkeur verdeeld over meerdere kleinere porties per dag. Tussendoor kan dan water met elektrolyten worden verstrekt. Voor een kalf met diarree is het door het vele vochtverlies van groot belang dat het meer liters drinkt dan een kalf met een normale mestsamenstelling.

Kalveren kunnen gespeend worden op een leeftijd van circa acht weken. Het is zaak dat ze op dat moment minimaal anderhalf tot twee kilo krachtvoer per dag opnemen.

Water, krachtvoer en ruwvoer

Het is gewenst dat het kalf vanaf de start van de melkperiode steeds de beschikking heeft over voldoende, vers en kwalitatief goed drinkwater. Vanaf de tweede levensweek kan begonnen worden met het verstrekken van krachtvoer en ruwvoer, apart of als combinatie. Ook hier zijn versheid en smakelijkheid van groot belang.

Huisvesting

Na een individuele huisvesting van de kalveren in iglo's of eenlingboxen, gedurende circa de eerste veertien levensdagen, gaan de kalveren naar een groepshuisvesting op stro. Advies is om de kalveren de eerste weken na het spenen niet te verplaatsen. Vanaf een leeftijd van vier maanden kan de groepshuisvesting op stro veranderd worden in een huisvestingssysteem met ligboxjes.

Onverwachte verandering van uw status, verhuizing van uw bedrijf of het kiezen van een GD-programma: sommige situaties vragen om persoonlijk contact met GD. Bel dan rechtstreeks met de GD buitendienstmedewerker in uw regio.

HANS MILTENBURG

“In de zomer belde een melkveehouder me omdat hij te veel dieren had met een verhoogd celgetal. Ondanks allerlei maatregelen kreeg hij dit niet omlaag. Bij een

bedrijfsbezoek bleek dat met name de kalfvaarzen al vanaf de eerste melkcontrole een verhoogd celgetal hadden. Zij brachten de infectie in de koppel en besmetten zo de andere dieren. Dit bleek ook uit het bacteriologisch onderzoek van de melk: bij meerdere dieren werd de coagulase-negatieve stafylokok gevonden, een mastitisverwekker die vaker bij vaarzen voorkomt, ook al vóór het kalven. Het probleem speelde vooral in de zomer. Er zijn natuurlijk meerdere redenen voor mastitis bij kalfvaarzen, maar er was een goede aanleiding om te kijken naar de voeding. In de winter liepen de drachtige pinken binnen en kregen ze droogstandsmineralen, in de zomer niet. De dierenarts tapte bloed voor onderzoek, waaruit bleek dat selenium, koper en vitamine E bij de pinken waren verlaagd, met als resultaat een verminderde afweer. De veehouder haalde de dieren toen eerder naar huis en de mineralen- en vitaminevoorziening werd bij de hoogdrachtige pinken in overleg met de dierenarts en voeradviseur aangepast. Zo kon het probleem voor de melkveehouder gelukkig worden opgelost.”

NICO KONIJN

“Als buitendienstmedewerker van GD maak ik regelmatig een afspraak met een veehouder om langs te komen op het bedrijf. Met dit zogenaamde relatiebeheer zijn

we twee jaar geleden gestart. Veehouders reageren soms wat verbaasd op ons bezoek. Zo hoor ik wel eens dat GD in het verleden alleen op een bedrijf kwam bij diergezondheidsproblemen. Dat is nu zeker niet meer zo; ons bezoek is bedoeld om in contact te blijven met veehouders en vindt puur willekeurig plaats. Tijdens zo’n bezoek krijg ik vaak vragen over infectieziekten en producten van GD die op dat moment actueel zijn. Ik geef dan graag advies, en soms verwijs ik door naar een specialist van GD, uiteraard altijd in samenspraak met de eigen dierenarts. Relatiebeheer heeft vele voordelen: het brengt ons nader tot elkaar en de drempel om de relatiebeheerder te bellen voor een vraag is lager. We hebben inmiddels veel veehouders bezocht. Wellicht bezoeken we binnenkort ook uw bedrijf?”

BUITENDIENST-MEDEWERKERS (netnummer 0570)

Anita ten Wolthuis-Bronsvoord	66 04 32
Anton Gosselink	66 04 98
Chantal Winterman-Schrijver	66 04 79
Frans Jansen	66 05 44
Hans Miltenburg	66 03 32
Heleen Worm	66 03 75
Jan Strampel	66 04 64
Judith van Dijk	66 02 80
Lammert de Vries	66 04 39
Nico Konijn	66 03 07
Renske van de Beek	66 05 55
Sabine Tijds	66 03 67
Sietske Haarman-Zantinge	66 03 61
Theo Scheepens	66 04 61
Toine van Erp	66 03 94
Walter Schouten	66 04 62

